

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
m@sda.co.il

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
409

עבודה זרה דף י"ז. יום שב"ק פרשת חוקת
ט' תמוז תשפ"ה

יום זה לכבוד נשמת הרה"ק השפע חיים מצאנז
רבי יקותיאל יהודה בן רבי צבי צוק"ל

דף י"ז - ע"א

רבי אליעזר נתפס למינות והעלוהו לגרדום, אמר לו הגמון זקן שכמותך יעסוק בדברים בטלים הללו? אמר לו נאמן עלי הדיין, והתכווין לשמים, וההגמון סבור שעליו אמר ופטר. ולא נתנחם עד שאמר לו רבי עקיבא שמא מינות בא לידו, ונזכר ששמע דרשת מין שאמר שאפשר לעשות מאתנן בית הכסא לכהן גדול ללשכת פלהדרין, שדרש 'כי מאתנן זונה קבצה ועד אתנן זונה ישובו', כלומר ממקום טינופת באו למקום הטינופת ילכו, ונהנה ממנו, אבל רבנן דרשו מפסוק זה כל זונה הנשכרת לבסוף היא שוכרת.

'הרחק מעליה דרכך' - זו מינות, וי"א: - זו מינות והרשות. **'ואל תקרב אל פתח ביתה'** - זו הרשות. וי"א: - זו זונה.

'הרחק מזנות' - לרב חסדא: ירחיק מזונה ארבע אמות, **לרבי פדת**: לא אסרה תורה רק קריבה של גילוי עריות בלבד. **עולא**: נהג לנשק לאחיותיו בזרועות, וי"א: בחזה. וזה סותר דברי עצמו שאסור גם קריבה בעלמא כמו שאומרים לנזיר אל תקרב לחרם.

אמר מר עוקבא: נאמר 'לעלוקה שתי בנות הב', י"א: קול שתי בנות שצועקות מגיהנום, ואומרות בעולם הזה הבא הבא, מינות שצועקת הבא לעבודה זרה, והרשות שצועקת הבא מס. וי"א: קול גיהנום שצועקת ואומרת, הביאו לי שתי בנות שצועקות ואומרות בעולם הזה הבא הבא.

הפורש ממינות מת - שנאמר 'כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים', וכי מאחר שלא שבו היכן ישיגו, אלא שאם ישובו לא ישיגו אורחות חיים, {והוא מתוך צרה וכפיית היצר, וגזירת המלך עליהם, רש"י}. אשה אחת אמרה לרב חסדא קלה שבקלות שלה שילדה בנה הקטן מבנה הגדול, ורצתה לשוב, ציווה רב חסדא שיכינו לה תכריכים, י"א: שלא מתה הגם שהיה בה גם מינות, שלא עשתה תשובה כראוי. וי"א: שמתה, ולא משום עבירה, שהפורש מעבירה לא מת, אלא משום שהיה בה גם מינות, {והשקוע בעבירה יותר מדאי דומה כמינות שמת מייד}.

רבי אלעזר בן דורדיא שלא הניח זונה בעולם/ פעם אחת עבר שבעה נהרות עם כיס דינרים לזונה שבכרכי הים/ בשעת הרגל דבר הפיחה ואמרה כשם שהפיחה זו אינה חוזרת למקומה כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלים אותו בתשובה/ ישב בין שני הרים וגבעות וביקש הרים וגבעות בקשו עלי רחמים/ אמרו לו עד שמבקשים עליך נבקש על עצמנו/ ביקש משמים וארץ, מחמה ולבנה, מכוכבים ומזלות, וכולם השיבו לו כן/ אמר אין הדבר תלוי אלא בי/ הניח ראשו בין רכיו וגעה בכביה עד שיצאה נשמתו/ יצאה בת קול ואמרה רבי אלעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא/ בכה רבי יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה אחת/ ועוד אמר רבי, לא דיין לבעלי תשובה שמקבלים אותם אלא שקורים אותם רבי.

דף י"ז - ע"ב

רבי חנינא ורבי יונתן הגיעו לשני שבילים - אחד רצה ללכת דרך שביל הפתוח לפתח של עבודה זרה שכבר נשחט יצרו, ואחד רצה ללכת דרך שביל הפתוח לפתח של זונות כדי שיכניע יצרו ויקבל שכר, ואכן הלכו בדרך של הזונות וכשהגיעו לפתח ברחו הזונות לביתם, שנאמר 'מזימה תשמור עלך תבונה תנצרכה', כלומר מדבר זימה תשמור עליך תורה תנצרכה.

כשנתפסו רבי אלעזר בן פרטא ורבי חנינא בן תרדיון - אמר רבי אלעזר לרבי חנינא אשריך שנתפסת על דבר אחד, אוי לי שנתפסתי על חמשה דברים, אמר לו רבי חנינא אשריך שנתפסת על חמשה דברים ואתה ניצול, אוי לי שנתפסתי על דבר אחד ואיני ניצול, שאתה עסקת בתורה וגמילות חסדים ואני לא עסקתי רק בתורה, ואף על פי שהיה ממונה על צדקה משום שהיה נאמן, אבל לא עסק בצדקה כראוי לו/ א. ב. שאלו לרבי אלעזר בן פרטא למה למד תורה וגנב? השיב שאין הולכים שניהם ביחד! ומאחר שזה אינו נכון גם זה אינו נכון/ ג. שאלו למה קורים לו בשם רבי? והשיב שהוא רב של אורגים! שאלו אותו על שני מיני חוטים איזה שתי ואיזה ערב, התרחש לו נס וישבה דבורה נקיבה על השתי וזכר על הערב/ ד. שאלו אותו למה הוא לא בא לבית עבודה זרה? אמר שמא תרמסוני! ואותו היום נרמס זקן אחד/ ה. שאלו אותו למה שחרר עבדו, השיב לא היו דברים מעולם! רצה אחד להעיד עליו הזהיר אותו אליהו שלא יעיד, ולא רצה, שלחו עמו אגרת לקיסר ובדרך זרקו אליהו ארבע מאות פרסה ולא חזר להעיד.

כל העוסק בתורה בלבד - דומה כמי שאין לו אלוקים.

לא יתן אדם מעות לארנק צדקה - אלא אם כן ממונה עליו תלמיד חכם כרבי חנינא בן תרדיון.

עבודה זרה דף י"ח. יום א' פרשת בלק
י' תמוז תשפ"ה

דף י"ח - ע"א

רבי חנינא בן תרדיון גזרו עליו שריפה - ונענש לפי שהיה הוגה את השם באותיות, והגם שעשה כן כדי להתלמד, הרי בפרהסיא אסור. על אשתו - גזרו הריגה לפי שלא מיחה בו, ועל בתו - גזרו לשבת בקובה של זונות, לפי שפעם אחת הלכה לפני גדולי רומי, אמרו כמה נאות פסיעותיה ודקדקה לפסוע פסיעות נאות. כשיצאו שלשתם לדין צידקו עליהם הדין, רבי חנינא אמר - 'הצור תמים פעלו', אשתו אמרה - 'אל אמונה ואין עול', בתו אמרה - 'גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי'. ושיבח אותם רבי שהזדמן להם שלש מקראות של צידוק הדין בשעת צידוק הדין.

אלו שאין להם חלק לעולם הבא: האומר אין תורה מהשמים. אין תחיית המתים מהתורה, ולאבא שאול: גם ההוגה השם באותיות, אבל להתלמד - מותר לא בפרהסיא.

'עון עקבי יסובני' - עוונות שאדם דש בעקביו בעולם הזה, מסובים לו ליום הדין.

כשחלה רבי יוסי בן קיסמא ביקר אצלו רבי חנינא בן תרדיון, והזהיר את רבי יוסי על שעוסק בתורה ומקהיל קהילות ואינו חושש לגזירת מלכות, אמר לו מהשמים ירחמו/ אמר לו אני אומר לך דברים של טעם

**יום זה לזכות נער הבר מצווה הבה"ח אברהם בנימין ביינוש נ"י
בן עלקא**

לנועם עול תורה ומצוות לתפארת המשפחות החשובות

דף י"ט - ע"א

אמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: 'אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים' - זה אברהם אבינו שלא הלך בעצת אנשי דור הפלגה שהיו רשעים. 'ובדרך חטאים לא עמד' - שלא עמד בעמידת סדום שהיו חוטאים. 'ובמושב לצים לא ישב' - שלא ישב במושב אנשי פלשתים שליצינים היו.

'אשרי איש ירא את ה' - לרב עמרם אמר רב: אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש. לרבי יהושע בן לוי: אשרי מי שמתגבר על יצרו כאיש. במצותיו חפץ מאד' - ולא בשכר המצוות, כמו ששינוי אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס.

מפסוק 'כי אם בתורת ה' חפצו' למדנו - לרבי: שאין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ. לרבי אבדימי בר חמא: כל העוסק בתורה השם עושה לו חפציו.

אמר רבא: נאמר 'בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה' - א. בתחילה נקראת התורה על שם הקב"ה ולבסוף על שמו. ב. לעולם ילמד אדם תורה ואחר כך יהגה ויעיין בתלמודו. ולעולם יגרוס אדם וגם אם שוכח, וגם אם לא ידע מה הוא אומר.

הקשה רבא:

נאמר לעניין תורה 'על גפי' ומשמע במושב שאינו קבוע, ונאמר 'על כסא' ומשמע מקום כבוד קבוע - ומיישב: בתחילה על גפי ולבסוף על כסא.

נאמר על התורה 'בראש מרומים' ומשמע שמסתלק במחבוא, ונאמר 'עלי דרך' שמורה הוראה לעין כל - ומיישב: בתחילה בראש מרומים ולבסוף עלי דרך.

הקשה עולא: נאמר 'שתה מים מבורך' שסופם כלים, ונאמר 'ונוזלים מתוך בארך' כמים חיים שאינם פוסקים, ומיישב: בתחילה שתה מבורך, ולבסוף ונוזלים מתוך בארך.

אמר רב הונא: אם עושה אדם תורתו חבילות - שלומד הרבה יחד ואינו יכול לחזור עליו פעמים רבות - מתמעט. ואם קובץ על יד מעט מעט - ירבה.

דרש רבי אליעזר בן עזריה: 'לא יחרוך רמיה צידו' - לא יחיה ולא יאריך ימים צייד הרמאי, שמרמה אנשים להראות כמה הוא חכם להעמיד הרבה גירסאות והוא משכח. וי"א: צייד הרמאי יחרוך, שמי שלומד מעט מעט תלמודו מתקיים. משל לאדם שצד צפרים, אם משבר כנפי הראשונה כולם מתקיימות בידו, ואם לא אינם מתקיימות בידו.

אמרו בבית מדרשו של רבי ינאי: הלומד תורה מרב אחד - אינו רואה סימן ברכה לעולם ודרשו ממה שנאמר 'כעץ שתול' ולא עץ נטוע. ודווקא לעניין סברא, אבל גמרא עדיף מרב אחד, שלא ישתבש בגירסא.

דף י"ט - ע"ב

אמר רבי תנחום בר חנילאי: לעולם ישלש אדם שנותיו - שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד, שבכל שבוע ילמוד שני ימים מקרא שני ימים משנה ושני ימים תלמוד.

אמר רבא: 'אשר פריז יתן בעתו' - אם פריז יתן בעתו שקובע עתים לתורה 'ועלהו לא יבול', ואם לאו על הלומד ועל המלמד אומר הכתוב 'לא כן הרשעים כי אם' וגו'.

אמר רב: 'כי רבים חללים הפילה' - זה תלמיד שלא הגיע להוראה

ואתה אומר מהשמים ירחמו, תמה אני אם לא ישרפו אותך וספר תורה באש/ והבטיח לו שיהא מחלקו בעולם הבא משום מעשה שנתחלף לו מעות פורים במעות צדקה/ לימים מועטים נפטר רבי יוסי בן קיסמא, וחזרו גדולי רומי מקבורתו והספידו, ומצאו לרבי חנינא בן תרדיון שעוסק בתורה ומקהיל קהילות וספר תורה בחיקו, כרכוהו בספר תורה ובחבילות זמורות והציתו האור, והניחו על לבו ספוגי צמר ששרו במים שלא יצא נשמתו מהרה, אמרה לו בתו אבא אראך בכך, אמר לה אילמלי נשרף אני לבד היה קשה לי, עכשיו שספר תורה עמי מי שמבקש עלבונה יבקש עלבוני/ וראה גוילים נשרפים ואותיות פורחות/ אמרו לו פתח פיך ותיכנס האש, אמר להם מוטב שיקח מי שנתנה ולא יחבל בעצמו/ אמר לו הממונה אם ארבה שלהבת ונוטל הספוג תביאני לחיי העולם הבא? אמר לו הן וגשבע לו, ועשה כן ויצאה נשמתו במהרה, קפץ גם הוא לאש, יצאה בת קול ואמרה רבי חנינא בן תרדיון והממונה מזומנים לחיי העולם הבא, בכה רבי יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים.

ברוריא אשת רבי מאיר בת רבי חנינא בן תרדיון, ביקשה מרבי מאיר שיציל את אחותה מקובה של זונות, בדק אותה רבי מאיר שאינה עושה עבירה, ונתן לשומר שלשה קב דינרי זהב, ונתן חצי לו, וחצי כדי לשחד זהה השלטון, ואם נגמר יאמר 'אלקא דמאיר ענני' וינצל, והראה לו שזרק עפר על כלבים אוכלי אדם ואמר 'אלקא דמאיר ענני' וינצל, ושחרר אותה השומר, ונודע בבית המלך ורצו לתלות השומר, אמר 'אלקא דמאיר ענני' ולא הצליחו עליו/ סיפר להם הכל, וחקקו דמותו של רבי מאיר על פתח רומי שכל מי שרואה אותו יביאנו, פעם אחת ראו אותו וברח לבית זונות, וי"א: שעשה עצמו כטועם מתבשילי עובד כוכבים, וי"א: שאליהו נדמה לו כזונה וכרכו, אמרו וודאי רבי מאיר לא היה עושה כן, וברח לבבל משום מעשה גיסתו/ וי"א: שברח משום מעשה שהיה באשתו (רש"י).

דף י"ח - ע"ב

הליכה לאיצטדינין - לתנא קמא: אין הולכים לאיצטדינין (מקום שמנגחים את השור), 'הטעם' משום מושב ליצים, **לרבי נתן:** מותר, 'הטעם' שצווה ומציל כשיראה שם ישראל, ויכול להעיד עדות לאשה אם יראה מי שנהרג. ואין הולכים לכרוקם (מצור שעושים שם צחוק וליצנות), ומשום ישוב מדינה כדי להציל ישראל הדרים שם - מותר, ובלבד שלא יחזק העובדי כוכבים ולעשות עמהם מצור.

ההולך לאיצטדינין (לתנא קמא) ולכרוקם (ומשתתף עמהם) וראה מנחשים או לוחשי נחשים, ומיני ליצינים הנקראים בוקיון מוקיון מוליון לוליון בלורין סלגורין - הרי זה מושב ליצים. ועליהם אומר הכתוב 'אשרי האיש אשר לא הלך וגו' כי אם בתורת ה' חפצו', הרי למדת שדברים הללו מביאים את האדם לביטול תורה.

הליכה למקום כינוס של שחוק ולצון - לרבי מאיר: אין הולכים, 'הטעם' משום שמסדרים שם צורכי עבודה זרה. ולכן אם נשא ונתן אסור, שוא כספי עבודת כוכבים בידו. **לחכמים:** מקום שמסדרים אסור משום חשד, ומקום שאין מזבלים אסור משום מושב ליצים. ולכן אם נשא ונתן מותר, שאין חוששים לדמי עבודה זרה.

'אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב' - וכי מאחר שלא הלך היכן עמד? ומאחר שלא עמד היכן ישב? ומאחר שלא ישב היכן לץ? אלא לומר לך שאם הלך - סופו לעמוד, ואם עמד - סופו לישב, ואם ישב - סופו ללוצץ, ואם לץ עליו הכתוב אומר 'אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא'.

כל המתלוצץ: א. לרבי אלעזר: יסורים באים עליו. ב. **לרבי קטינא:** מזונותיו מתמעטים. ג. **לרבי שמעון בן לקיש:** נופל בגיהנום. ד. **לרבי תנחום:** גורם כלליה לעולם. וקשה ליצנות שתחילתה יסורים וסופו כלליה.

אמר רבי אושעיא: כל המתיהר - נופל בגיהנום.

דרש רבי שמעון בן פזי: 'אשרי האיש אשר לא הלך' - זה שלא הלך למקומות שחוק של עובדי כוכבים. 'ובדרך חטאים לא עמד' - זה שלא עמד בצידת חיה על ידי כלבים. 'ובמושב לצים לא ישב' - שלא ישב בתחבולות. שוא יאמר אדם הואיל ולא הלכתי למקומות שחוק ולא עמדתי בצידת חיה, אלך ואתגרה בשינה, תלמוד לומר ובתורתו יהגה יומם ולילה.

ומורה. 'ועצומים כל הרוגיה' - זה תלמיד שהגיע להוראה ואינו מורה, כגון שלא הגיע לארבעים שנה. ואם הם שוים, ואין בעירו גדול ממנו - מורה.

אמר רב: 'ועלהו לא יבול' - גם שיחת חולין של תלמיד חכם צריכה תלמוד.

אמר רבי יהושע בן לוי: 'דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים', כל העוסק בתורה נכסיו מצליחים לו:

כתוב בתורה - שנאמר 'ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם למען תשכילו את כל אשר תעשו'.

שנוי בנביאים - שנאמר 'לא ימוש ספר התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל'.

משולש בכתובים - שנאמר 'כי אם בתורת השם חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח'.

מכריז רבי אלכסנדר 'מאן בעי חיי? והתאספו כולם - אמר להם 'מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע'. שם יאמר אדם נציתי לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה, אלך ואתגרה בשינה, תלמוד לומר 'סור מרע ועשה טוב', אין טוב אלא תורה, שנאמר 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו'.

שנינו במשנה: בנה לו בית מרחץ, והגיע לכיפה מקום שמעמידים בה עבודת כוכבים, אסור לבנות. ואם בנה גם את העבודה זרה בעצמה - לרבי יוחנן שכרו מותר, גם לסובר עבודה זרה של גוי אסור מיד, שלא נעשה עבודה זרה רק במכוש אחרון, ומכוש אחרון אין בו שוה פרוטה, וסובר שישינה לשכירות מתחילה ועד סוף, וכל מעט שעושה התחייב לו.

**עבודה זרה דף כ'. יום ג' פרשת בלק
י"ב תמוז תשפ"ה**

**יום זה הוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ברכה פרוש ע"ה בת הרה"ח רבי פינחס אליעזר הכהן פקשר ז"ל
נלב"ע י"ב תמוז תשס"ז**

ת' נ' צ' ב' ה'

דף כ' - ע"א

משנה. תכשיט לעבודת כוכבים - לת"ק: אין עושים, **לרבי אליעזר:** מותר בשכר.

אין מוכרים להם במחזור לקרקע. (דין המוכר משיקצץ או על מנת לקצוץ מבואר בע"ב).

שלשה דינים למדו חכמים מאיסור 'לא תחנם':

א. אל תיתן להם חניה בקרקע. **ב.** אל תיתן להם חן, שאסור לומר כמה נאה עובדת כוכבים זו. **ג.** לא תיתן להם מתנת חנם (לרבי יהודה). ודרשו שלשתם, שאילו לא בא הפסוק רק למתנת חנם היה צריך לומר 'לא תחנם'. ואילו לא בא הפסוק רק לנתינת חן היה צריך לומר 'לא תחונם'.

'לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי'

לרבי מאיר: גם גר וגם גוי - בנתינה ובמכירה, שדורשים 'תתננה או מכור' על גר ועל נכרי. **לרבי יהודה:** דברים ככתבם, לגר - בנתינה, ולעובד כוכבים - במכירה, אבל לא יתן לגוי מתנת חנם. ולא יתכן לפרש שעולה על שניהם, שהרי נאמר 'או'.

צריך להקדים נתינה לגר למכירה לגוי - לרבי מאיר: משום שנאמר 'או', **לרבי יהודה:** מסברא, שרק גר אתה מצווה להחיותו וכנעני לא.

צריך להודות, ואין בזה משום 'לא תחנם' - כדין הרואה בריות טובות

שאומר 'ברוך שככה לו בעולמו'. **רבן שמעון בן גמליאל** פגש גויה אחת בקרן זית באופן שלא היה יכול לעצום עיניו, ואמר 'מה רבו מעשיך השם' לפי שהיתה נאה ביותר. **רבי עקיבא** ראה אשת טורנוסרופוס הרשע, רק - לפי שבאה מטיפה סרוחה, שחק - משום שעתידה להתגייר וישאנה, בכה - על האי שופרא בלי עפרא.

דף כ' - ע"ב

'ונשמרת מכל דבר רע':

א. שלא יסתכל אדם באשה נאה וגם פנויה, באשת איש וגם במכוערת. ואפילו מלא עינים כמלאך המות (שאם מוכרח להסתכל מכל צד, יעצום עיניו).

ב. לא יסתכל אדם בבגדי צבע של אשה, גם אם הם שטוחים בכותל, אם מכיר בעליהם. ודווקא בישנים שלבשה כבר, אבל מותר בחדשים. ומותר למסור לכובס, לפי שעסוק במלאכתו ואינו יהרהר.

ג. לא יסתכל אדם בחמור או חמורה, בחזיר או חזירה, או בעופות בזמן שנזקקים זה לזה. אבל מותר להכניס מין במינו כמכחול בשופרת, לפי שעסוק במלאכה ואינו מהרהר.

מלאך המות כולו מלא עינים - בשעת פטירת חולה הוא עומד מראשותיו וחרב בידו, וטיפה של מרה תלוי בו, כיון שחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו, וזורק לפיו, ממנה מת, שהטיפה חותכת את הסימנים מבפנים, ואם לא היה חושש לכבוד הבריות היה פורע בית השחיטה כבהמה. וממנה מסריח, לפיכך הרוצה שלא יסריח מתו יהפוך אותו על פניו. וממנה פניו מוריקות.

'ונשמרת מכל דבר רע' - שלא יהרהר אדם ביום ויבוא לטומאה בלילה. מכאן אמר רבי פנחס בן יאיר **תורה** מביאה - לידי זהירות. **זהירות** מביאה - לידי זריזות. **זריזות** מביאה - לידי נקיות. **נקיות** מביאה - לידי פרישות. **פרישות** מביאה - לידי טהרה. **טהרה** מביאה - לידי קדושה. **קדושה** מביאה - לידי ענוה. **ענוה** מביאה - לידי יראת חטא. **יראת חטא** מביאה - לידי חסידות. **חסידות** מביאה - לידי לרוח הקודש. **רוח הקודש** - מביאה לידי תחיית המתים. ולשיטתו חסידות גדולה מכולם, שנאמר 'אז דברת בחזון לחסידך'. **לרבי יהושע בן לוי:** ענוה גדולה מכולם, שנאמר 'רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים'.

מכירה לגוי בתנאי - לרבי יהודה: מוכרים לגוי אילן על מנת לקוץ וקוצץ. שחת על מנת לגזוז, וגזוז. קמה על מנת לקצור, וקוצר. וכן מוכרים לו בהמה על מנת לשחוט. **לרבי מאיר:** אין מוכרים להם רק אילן קצוצה, שחת גזוזה, וקמה קצורה, ואין מוכרים לו רק בהמה שחוטת.

**עבודה זרה דף כ"א. יום ד' פרשת בלק
י"ג תמוז תשפ"ה**

דף כ"א - ע"א

משנה. דין מכירה ושכירות בתים ושדות לגוי:

לרבי מאיר: אין משכירים לגויים בתים בארץ ישראל, גזירה משום מכירה שאסור מהתורה משום לא תתן להם חניה בקרקע. ואין צריך לומר שאין משכירים להם שדות, שיש במכירה זו שני איסורים, שנותן להם חניה בקרקע ומפקיעה ממעשר. אבל בבית אין איסור משום הפקעת מזוזה, שהיא חובת הדר. ובסוריא אין מוכרים להם בתים ושדות, שכיבוש יחיד שמיה כיבוש, ואין משכירים להם שדות, לפי שבמכירה זו יש שני איסורים גזרו על שכירות, אבל משכירים להם בתים, שאין במכירה רק איסור אחת ולא גזרו על שכירות שלהם. ובחוץ לארץ מוכרים להם בתים, ולא גזרו אטו מכירה בארץ ישראל שאין בהם רק איסור אחת. אבל שדות משכירים ולא מוכרים, שגזרו משום מכירה של ארץ ישראל לפי שיש בהם שני איסורים.

לרבי יוסי: בארץ ישראל משכירים להם בתים ולא שדות, שבשדות שיש שני איסורים גזרו שכירות אטו מכירה, ובבתים שאין רק איסור אחת לא גזרו שכירות אטו מכירה. ובסוריא מוכרים בתים, ושדות משכירים ולא מוכרים, שכיבוש יחיד אינו כיבוש, ובשדות שיש שני איסורים בארץ ישראל גזרו על מכירה בסוריא משום מכירה של ארץ ישראל, ובבתים שיש איסור אחת לא גזרו משום מכירה של ארץ ישראל. ובחוץ לארץ מוכרים אלו ואלו, כיון שהוא רחוק מארץ ישראל לא גזרו כלל.

שאם הקצה אותה או עבדה לא היה מוכרה.

לוקחים בהמה מרועה שלהם - ולא חוששים שמא רבעה, ואף על פי שאינה שלו שיחוס עליה, מתיירא הוא משום הפסד שכר. אבל אין מוסרים לו בהמה, שמא ירביע, ואינו חושש משום הפסד שכר רק כשהוא רועה לגוי, שהרי גוי יודע אחד בחבירו משום שדרכם בכך, ואם תיעקר ירגיש בעל הבית ויתבע ממנו, אבל כשרועה לישראל שאינו רגיל בכך, אינו חושש.

לוקחים בהמות זכרים מגויות נקבות - ואין חוששים שמא הרביעה את הזכר עליה, משום שהיא חוששת שהוא יתגרה בה וירדוף אחריה.

אלמנה לא תגדל כלב משום חשש עבירה - שאינה חוששת שירדוף אחריה, שהרי יאמרו שהוא משום שמשליכה לו בשר לאכילה. **אלמנה לא תארח תלמיד חכם בביתה** - משום חשש עבירה.

אין מעמידים בהמות נקבות אצל נקבות גויות - משום שהם מצויים אצל נשי חבריהם, ופעמים שאינו מוצאה, ומוצא בהמה ורובעה. וי"א: שגם אם מוצאה רובעה, וחביבה עליהם בהמת של ישראל יותר מנשותיהם, שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמה, וישראל שעמדו בהר סיני פסק זוהמתם.

בעופות הגויים חשודים גם על הרביעה - שהרי גוי אחד לקח אווז מהשוק, רבע חנק וצלה ואכל. ומעשה גם בערבי אחד שלקח ירך מהשוק, וחקק בה כדי רביעה, רבע צלה ואכל.

עבודה זרה דף כ"ג. יום ו' פרשת בלק
ט"ו תמוז תשפ"ה

יום זה לזכות יצחק מתתיהו בן פרידא לאה וב"ב
לכבוד יום הילולת האור החיים הקדוש
לברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בכל העינינים

דף כ"ג - ע"א

לרבינא חוששים לכתחילה בגוי ברביעה - ומשום כך אין מעמידים בהמה אצלו, אבל בדיעבד אין חוששים שכבר הרביעה, ולפיכך לוקחים ממנו בהמה לקרבן.

האשה שנחבשה בידי עובדי כוכבים: משום ממון - מותרת לבעלה, שירא לבוא עליה משום הפסד ממון. משום נפשות - אסורה לבעלה, שמא נבעלה ברצון.

לרבי פדת, נחלקו אם יש חשש ברביעה - לחכמים: אין חוששים, ולוקחים מהם פרה אדומה, ובהמה לקרבן (ומעמידים בהמה אצל גוי). לרבי אליעזר: חוששים על הרביעה, ואין לוקחים מהם פרה אדומה, ולא בהמה לקרבן. (ואין מעמידים בהמה אצל גוי). והגם שמפסיד הרבה (בפרה) ואינה רק קצת הנאה, חוששים שיצרו תקפו. ולדברי הכל אין חוששים שהניח על הפרה עול ופסל, שהרי לא יעשה כן משום הפסד מרובה. ומחמת עוד טעם אין לוקחים ממנו פרה אדומה - שנאמר 'ויקחו' אליך, קרי ביה 'ויקחו', שיקנו מבני ישראל ולא מגוי.

הניח על פרה אדומה שק - פסלה. בעגלה ערופה - אינה פסולה עד שתמשוך בה.

דף כ"ג - ע"ב

פרה אדומה נפסל ברביעה, גם אם היא חשובה קדשי בדק הבית - שמאחר שמום פוסל בה, דבר ערוה ועבודה זרה גם פוסל בה, שנאמר כי משחתם בהם מום בם, וכל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודה זרה, דבר ערוה - שנאמר 'כי השחת כל בשר את דרכו על הארץ', ועבודה זרה שנאמר 'פן תשחיתון ועשיתם לכם פסל'.

הקדיש פרה אדומה 'יוצא דופן' - לתנא קמא: פסולה. רבי שמעון: מכשיר.

לרבי שמעון יוצא דופן חשוב כזולד גמור - ומכל מקום מודה לעניין קדשים שאינו קדוש.

גם במקום שאמרו להשכיר בתים, כגון לרבי מאיר בסוריא ובחוץ לארץ (ולרבי יהודה בכל מקום), לא לבית דירה אמרו - משום שמכניס לתוכם עבודה זרה, ונאמר 'לא תביא תועבה אל ביתך'. ובכל מקום לא ישכיר לו המרחץ שנקרא על שם המשכיר, והרואה שמחממים אותו בשבת סובר שהבלנים הם שלוחי ישראל.

'הלכה' רבי יוסי: ובלבד שלא יעשה שכונה - ואין שכונה פחותה משלשה בני אדם. ואין חוששים שישראל ימכור לגוי אחד, והגוי ימכור שני חלקים לשני גויים אחרים, שעל 'לפני עור' נצטוונו, ולא על 'לפני דלפני'.

דף כ"א - ע"ב

לא ישכור אדם מרחץ לעובד כוכבים - מפני שנקרא בשמו והעובד כוכבים עושה בו מלאכה בשבתות ובימים טובים. אבל לכותי מותר, שאינו עושה בו מלאכה רק בחול המועד, ובחול המועד הרי מותר לחמם מרחצאות.

מותר להשכיר שדה לגוי (כגון בחוץ לארץ שאין איסור חניה בקרקע) - והגם שעושה בו מלאכה בשבת, מכל מקום אנו אומרים שקיבלה באריסות ובאחריות, ואינו דומה למרחץ שאין דרך בני אדם ליתן אותה באריסות. לרבי שמעון בן אלעזר: אין טעם ההיתר משום שאומרים שקיבל באריסות, רק משום שאומרים לגוי שלא יעשה מלאכה בשבת ושומע, ולכן לא ישכיר לכותי, משום שעושה בה מלאכה בחול המועד ועובר המוכר על לאו 'לפני עור לא תתן מכשול', ועוד משום שנקרא בשמו ועושה בה מלאכה בחול המועד, ואם נאמר לו שלא יעשה בה מלאכה, לא ישמע לדברינו, שסובר שיודע ללמוד יותר ממנו.

עבודה זרה דף כ"ב. יום ה' פרשת בלק
י"ד תמוז תשפ"ה

יום זה הוקדש בסיכומי דף היומי - 'מחודדים'
לעילוי נשמת האברך הרה"ח ר' אליהו קרעפל ז"ל
בן ברוך הנו"מ מאריא
נלב"ע בלי זרע של קיימא בליל י"ד תמוז תשפ"א
הונצח על ידי כולל 'אור אליהו'
ללימוד תורת האור החיים הקדוש
ת'נ'צ'ב'ה'

דף כ"ב - ע"א

ישראל וגוי שקיבלו שדה בשותפות - לא יאמר ישראל לגוי טול חלק בשבת ואני בחול. ואם התנו מתחילה - מותר. ואם קיבלו סתם, ועשה הגוי בשבת וישראל בחול, ובאו לחשבון לאחר זמן לומר כמה ימי שבת נטלת ואטול כנגדם בימי החול - אסור. ואם חילקו בסתם ולא הזכיר ישראל את השבת - הסתפקו בגמרא אם מותר או לא, ולא נפשו.

קיבלו שדה שהיה בה שתילי ערלה - ואכל הגוי שני ערלה וישראל אכל שני היתר, מותר.

הדרן עלך פרק לפני אידיהן

דף כ"ב - ע"ב

פרק שני - אין מעמידין

משנה. אין מעמידים בהמה בפונדקאות עובדי כוכבים - מפני שחשודים על הרביעה. **לא תתייחד אשה עמהם** - שחשודים על העריות. **לא יתייחד אדם עמהם** - משום שהם חשודים בשפיכות דמים.

לוקחים מהם בהמה לקרבן - ואין חוששים משום רובע ונרבע, שאע"פ שחשודים על הרביעה, עובד כוכבים חס על בהמתו שלא תעקר. ובזכרים גם אין חוששים - לפי שמכחישים בבשר. ואין חוששים משום מוקצה ונעבד -